

NIEUW
in 2016 – 2017

Nog slechts 5 plaatsen
beschikbaar!

Opleidingstraject **Referentiepersoon 'Psychiatrie, palliatieve zorg en levenseinde'**

Hulpverleners werkzaam in de geestelijke gezondheidszorg worden vrijwel dagelijks geconfronteerd met ondraaglijk en uitzichtloos lijden maar voelen zich vaak machteloos in het zoeken naar een antwoord hierop. Er is dan ook een groeiende nood aan meer expertise om met dit lijden om te gaan. De werkgroep Palliatie en psychiatrie van de Federatie wil aan deze behoefte tegemoet komen en start in het najaar 2016 met een opleiding tot referentiepersoon 'Psychiatrie, palliatieve zorg en levenseinde'.

Na een algemene inleiding over de eigenheid en de verschillende invullingen van palliatieve zorg in de psychiatrische context komen juridische en ethische thema's aan bod, houding en communicatie, verlies en suïcide, fysieke pijn en (psychisch) lijden, intervisie en supervisie, en de vertaling hiervan naar de organisatiecontext. De opleiding is een combinatie van kennisoverdracht, uitwisseling en reflectie in de groep. Het aantal deelnemers wordt beperkt wegens de interactiviteit. Elke lesdag wordt mede begeleid door iemand van de stuurgroep.

Stuurgroep	dr. Ilse Decorte, Isabelle De Geest, prof. dr. Jan De Lepeleire, dr. Marc Eneman, dr. An Haekens, dhr. Guy Hannes, prof. dr. Axel Liégeois, Kim Sweers, Annemie Vanmol, dr. Françoise Verfaillie
Doelgroep	Leden van palliatieve support teams in de psychiatrie, maar ook alle hulpverleners (artsen, therapeuten, verpleegkundigen, ...) werkzaam in de geestelijke gezondheidszorg die handvaten zoeken om met dit psychisch lijden om te gaan.
Duur	8 donderdagen, telkens van 9u30 tot 16u30
Data	13 oktober, 17 november en 15 december 2016 en 19 januari, 23 februari, 23 maart, 27 april en 18 mei 2017.
Locatie	Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw, Toekomststraat 36, 1800 Vilvoorde Dit is op wandelafstand (10 min.) van het treinstation Vilvoorde.
Prijs	Leden 790 euro / niet-leden 870 euro te betalen op rekeningnummer IBAN BE11 4362 1621 1948 / KREDBEBB van de Federatie. Vermeld aub code en naam deelnemer.
Inschrijven	via www.palliatief.be > vto > aanbod federatie > elektronisch inschrijvingsformulier
Code	REF PSYCH / 1617

Vragen?

Neem contact met Greet François, vormingsverantwoordelijke Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen, 02/255 30 42 of greet.francois@palliatief.be of Paul Vanden Berghe 0497 32 23 10

13 oktober 2016 - Dag 1 : Inleiding Palliatieve zorg en Psychiatrie

Dr. An Haekens (P.K. Broeders Alexianen Tienen) – m.m.v. Guy Hannes (Palliatieve Zorg Netwerk Arrondissement Turnhout, psy. verpleegkundige) - Dr. Gert Huysmans – Dr. Wouter Van Mechelen
Concept, begrippenkader en situering van palliatieve zorg en levenseinde – Eigenheid van palliatie in de psychiatrie - Herstel en palliatie – Vroegtijdige Zorgplanning in de psychiatrie

17 november 2016 - Dag 2 : Juridische en ethische thema's

prof. dr. Axel Liégeois (Hoogleraar zorgethiek KUL & Stafmedewerker ethiek Broeders van Liefde), m.m.v. prof. dr. Joris Vandenberghe (KU Leuven) en mr. Sylvie Tack PhD (UGent)
Met o.m. wils(on)bekwaamheid, patiëntenrechten aan het levenseinde, vertegenwoordiger, therapiebeperkingen, niet-behandelbeslissing en euthanasie, DNR-codering en medische uitzichtloosheid

15 december 2016 - Dag 3 : Mensbeeld en basishouding

Dr. Françoise Verfaillie (PZ Onze-Lieve-Vrouw Brugge) m.m.v. Isabelle De Geest (psycholoog PZ O.L.V. Brugge), Shalini Matthys (directeur patiëntenzorg PTC Rustenburg), An Giedts (Psychologe Alexianen Tienen, prof. em. Mieke Grypdonck en met ervaringsdeskundige
Zorgrelatie, perspectief en efficiëntie, zorgvershraling – Diversiteit binnen het team - Presentie versus interventie? Hoe omgaan met personen met suïcidale gedachten of een euthanasievraag?

19 januari 2017 - Dag 4 : Verlies, sterven en rouw

Isabelle De Geest (psycholoog PZ O.L.V. Brugge) m.m.v. Johan Maes (rouwtherapeut) – dr. Sabine Wyckaert (UPC Kortenberg) – en een ervaringsdeskundige
Rouwen mensen met een psychische kwetsbaarheid anders? Kijkt wie vertrouwd is met zelfmoord-ideeën en handelingen anders tegen sterven aan? En hoe omgaan met mensen die rouw, verlies of stervenservaring hebben?

23 februari 2017 - Dag 5 : Klassieke palliatieve zorg voor psychiatrische patiënten omwille van fysieke pijn en psychisch lijden

Dr. Ilse Decorte (OPZ Geel) m.m.v. Dr. Françoise Verfaillie en Isabelle De Geest
Klassieke pijn- en symptoomcontrole, met aandacht voor het stervensproces zelf - crustatieve zorg – farmacologische aspecten bij therapieresistentie – emotionele pijn

23 maart 2017 - Dag 6 : Psychisch, spiritueel en existentieel lijden – zinvragen

Dr. Marc Eneman (UPC Sint Kamillus Bierbeek) m.m.v. Koenraad De Fruyt (verantwoordelijke pastoraal bij de Broeders van Liefde) - Christoph Moonen PhD (zinzorg en pastoraat PC Dr. Guislain)
Met o.a. de verschillende vormen van psychisch lijden - het belang van het (h)erkennen van spiritueel en existentieel lijden - de breedhoek patiëntbenadering - Hoop: remedie of kwaal in de psychiatrie?

27 april 2017 - Dag 7 : Intervisie/supervisie in de levenseindezorg voor de psychiatrische patiënt

Guy Hannes m.m.v. Walter Rombouts (Psycholoog UZ Leuven en intervisor Perspectief) en Alexander Verstaen PhD (psycholoog palliatieve zorg, psychotherapeut en intervisor Perennis)
'De weg naar binnen' - ervaringsgerichte reflectie vanuit de opleiding. Wat heeft deze opleiding je geleerd over jezelf? Hoe hou je het vol? Wat zijn je sterkte/krachtbronnen en wat je valkuilen?

18 mei 2017 - Dag 8: En nu? Hoe omzetten naar praktijk?

Prof. dr. Jan De Lepeleire (Psychiatrisch Centrum & Huisartsengeneeskunde KU Leuven) en **prof. dr. Axel Liégeois**
'De weg naar buiten': terug naar het institutionele : Hoe dit nu handen en voeten geven in uw organisatie? Good practices uit binnen- en buitenland - Palliatieve Support teams in psychiatrie